

Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy w Pawilonie Polskim na
58 Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji w 2019r.

Projekt: *WIDOK Z DALEKA – Koji Kamoji*

Kuratorka: Maria Brewińska

KONCEPCJA
PROJEKTU WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM
NA 58 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2019 ROKU
KOJI KAMOJI. WIDOK Z DALEKA

Koji Kamoji to artysta pochodzenia japońskiego, mieszkający w Polsce od 1959 roku. Jego podmiotowość artystyczna osadzona jest w szerokim polu sztuki polskiej, tradycji modernistycznej, w estetyce i wartościach Wschodu, ale także w kontekście uniwersalnym — poszukiwaniu poprzez sztukę wymiaru duchowego. Myśl i sztuka Kojiego, zjawisko niezwykle dziś rzadkie w zalewie twórczości artystycznej, może stanowić zaprzeczenie diagnozy o końcu duchowości w sztuce i życiu. Wyraża konsekwentne pragnienie dotknięcia istoty człowieka, rzeczy, świata, co znajduje symboliczny wyraz w próbach ukazania nieskończoności czasu i przestrzeni. Myślenie o sztuce, projektach wystaw, jest u niego przejawem intuicyjnego odczuwania rzeczywistości w celu odnalezienia wewnętrznego spokoju.

W tworzeniu projektu wystawy istotny jest sposób pracy Kojiego. Obcy jest mu przymus produkowania nowych dzieł, heroicznych wystaw charakteryzujących się spiętrzeniem form i znaczeń, bliski zaś conceptualny umiar i prostota. W doświadczeniu artysty proces tworzenia rozwija się linearnie. Powołując się na cykliczny model czasu, porusza się on niejako po okręgu. Konfrontuje się z tymi samymi pracami, działaniami, afektami, dodając starannie wybrane nowe elementy z „tu i teraz”. Tak jakby nic się nie zmieniło od pierwszej wystawy w 1967 roku w Galerii Foksal po ostatnią w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki (*Cisza i wola życia*, 2018).

Wystawa *Widok z daleka* została zaprojektowana specjalnie do Pawilonu Polonia z uwzględnieniem szczególnych walorów tego miejsca: przestrzenności, barw i naturalnego światła ze świetlików. Punktem wyjścia są tu wcześniejsze dzieła artysty, jego filozofia życia, wyrażana poprzez sztukę skłaniającą do namysłu, wyciszenia i wglądu w siebie. Afirmacja miejsca, odczucie przestrzeni, jej bliskość stanowią swoiste wyznaczniki pracy Kamojiego nad tym projektem.

Wybór prac i medium nie jest bez znaczenia – wystawa pomyślana została jako połączenie dwóch instalacji, wpisujących się w atmosferę architektury Pawilonu Polskiego. Są to *Cisza i wola życia* (2018) oraz *Przeciąg* (1975–2018), które przyjmowały różne formy i znaczenia w przeszłości. Pierwsza z nich jest monumentalna, anektuje w całości podłogę pawilonu wyłożoną aluminiową blachą imitującą taflę wody oraz chodnikami stanowiącymi

przejścia dla widzów. Od pokazu w 1997 roku w CSW Zamek Ujazdowski po kolejne np. w Galerii Starmach (2006), w Kunstmuseum Kloster Unser Lieben Frauen w Magdeburgu (2013) i w Zachęcie (2018) praca ta wciąż ewoluowała. Wymodelowana w duchu japońskiej estetyki staje się miejscem kontemplacji, metaforą pogłębionej relacji człowieka z naturą, ale także miejscem pamięci osobistej sięgającej dzieciństwa. Jeśli dziecko jest w każdym z nas, jak twierdzi artysta, to praca ta sprzyja podjęciu refleksji na temat continuum czasowego każdego człowieka, bo w ostatniej odsłonie pojawia się wózek inwalidzki, symbolizujący ciało. Tak oto instalacja dotyka kilku planów czasowych, w tym przemijania, odsłaniając ciężar *istnienia*, jednak bez trwogi i patosu. dopełnieniem jest druga instalacja złożona z ok. 30 lekkich podziurawionych papierów, nowa wersja instalacji *Przeciąg*. Tym razem zostanie ona rozwieszona ponad głowami widzów, wypełniając górną przestrzeń Pawilonu Polonia i wtapiając się niemal w jasne otoczenie. Symbolizuje ona trwanie pomimo materialnej kruchości.

Wystawa Kamojiego to widok bliskich mu rzeczy, a także tych, wydobytych z dalekiej pamięci, lecz pomieszczonych w aktualnym doświadczeniu i w nowej perspektywie czasoprzestrzennej Pawilonu Polonia. Lakoniczność tego widoku jest poruszająca. Jeśli jedną z intencji Ralpha Rugoffa, kuratora 58 Międzynarodowej Wystawy Sztuki w Wenecji, jest poszukiwanie alternatywnych sposobów życia w „ciekawych czasach”, to propozycja Kojiego Kamojiego, choć wcale nie alternatywna, przypomina o zasadniczym dla bycia w świecie pragnieniu wewnętrznej harmonii. Artyście nie chodzi o budowanie czegoś nowego, lecz o odnalezienie i utrwalenie rzeczy, o których zapominamy, i od których się oddalamy.

Wystawa nie dyktuje, jak żyć w „ciekawych czasach”, ale jest przestrzenią/azylem do szukania spokoju, ukojenia, nadziei, wnikięcia w głąb siebie. Może być doświadczeniem uwspólnionym we współczesnym zglobalizowanym świecie. W procesie twórczym projekt ten stanowi kontynuację nowoczesnych poszukiwań transcendencji poprzez sztukę; w realnym odbiorze może być rodzajem przebudzenia.

Statement artysty

„Koncepcja mojej pracy: chciałbym wyrazić w sposób najprostszy to, co czuję i widzę. Widzieć, czuć i uświadomić sobie, że jesteśmy w nieskończoności czasu i przestrzeni, także w naszym codziennym życiu i w każdym naszym oddechu, i wyrazić to prosto, czytelnie i zrozumiale. Ponieważ myślę, że prawda i piękno związane z tym muszą być proste tak, jak jest każda rzecz. Myślę, iż pracując tym sposobem, możemy dotrzeć do spokoju, który jest podstawową cechą każdej rzeczy. Położenie każdej rzeczy jest proste i nieskończenie spokojne”. Koji Kamoji

SCENARIUSZ
WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM
NA 58 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2019 ROKU
Koji Kamoji. Widok z daleka

Scenariusz wystawy zakłada:

- wizyty artysty w Pawilonie Polonia w celu zapoznania się z przestrzenią, warunkami technicznymi, atmosferą miejsca.
- scenariusz przewiduje drobne zmiany w projekcie wstępnym - realizacja projektu wystawy będzie mieć charakter procesualny, co wynika ze sposobu pracy Koji Kamojiego; podstawowe założenia projektu pozostaną takie same, ale zmianie może ulec rodzaj czy ilość eksponowanych obiektów
- przygotowanie sal przed montażem instalacji – malowanie; wystawa planowana jest w podstawowej przestrzeni Pawilonu przy zastosowaniu prostego designu
- zakup materiałów /m.in. blachy, płyty chodnikowe/ w Polsce; zakup papieru w Japonii
- zachowanie naturalnego oświetlenia; ewentualne ustawienie światła sztucznego na miesiące jesienne
- opracowanie pol/ang opisów wystawy na ścianę w westybulu; przygotowanie informacji uprzedzającej o możliwości poruszania się tylko po pasażach/chodnikach z płyt
- organizacja ochrony na czas otwarcia oraz na czas trwania wystawy
- zaplanowanie regularnego czyszczenia podłogi w trakcie trwania wystawy /np. co tydzień usuwanie kurzu/
- opracowanie ulotek, materiałów promocyjnych, koncepcji niewielkiej książki artystycznej

Scenariusz do wstępnego projektu wystawy - *Widok z daleka* - zakłada stworzenie integralnej instalacji złożonej z dwóch części i jednego obiektu:

I część – to aluminiowa podłoga tworząca iluzję wody, odwołująca się do symboliki akwatywnej:

- jej montaż poprzedzi zakup materiałów: blachy aluminiowej i płyt chodnikowych w Polsce, transport do Wenecji i specjalistyczny montaż
- montaż arkuszy blachy aluminiowej na powierzchni 8 x 25,24 m podłogi – wykorzystanie ok. 100 arkuszy blachy o wymiarach 1 mm x 1000 mm x 2000 mm
- montaż chodników ze zwyczajnych płyt chodnikowych o wymiarach 50 x 50 cm w dwóch rzędach pod ścianami głównymi oraz na głównej podłodze wg załączonego rysunku; idea projektu zakłada fizyczne i zmysłowe zanurzenie się w sztucznie przestrzeni pejzażu. Na środku podłogi wyłożonej blachą planowany jest chodnik z możliwością przejścia bądź jako obiekt jedynie do oglądania z dystansu.

II część – instalacja przestrzenna złożona z arkuszy białego papieru:

- przygotowanie papierów w studiu artysty – wydarcie dziur w ok. 30 arkuszach
- montaż po 4 lub 5 papierów na nitkach w równoległych rzędach; mocowanie nitek do ścian w poprzek Sali na wysokości powyżej 2 metrów.

III część

- wstawienie wózka inwalidzkiego z pracowni artysty; to obiekt vintage, nieco już wysłużony; przestrzeń instalacji z pomieszczonym w niej wózkiem podlega szczególnej somatyzacji - wózek inwalidzki reprezentuje ciało, które gubi ludzką postać; stanowi przedłużenie ciała — protezę ułatwiającą poruszanie się.

